

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247544

กระบวนการเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
: กรณีศึกษาปราชญ์เกษตรในเขตปฎิรูปที่ดิน

ศุภรดา นุ่มนนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษานา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

พ.ศ. 2553

600252444

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247544

กระบวนการเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
: กรณีศึกษาปราชญ์เกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ณัฐวรา แจ่มแจ้ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2553
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กระบวนการเรียนรู้การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษาปราชญ์เกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ผู้วิจัย

ณัฐวรา แจ่มแจ้ง

สาขาวิชา

เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานการสอบ
(ดร.บุญเรือง เนียมหอม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ดร.วัฒนา มัคคสมัน)

โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเทคโนโลยีและสื่อสาร
การศึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อঞ্জรี ขจรไชยกุล)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

วันที่ เดือน 19 พ.ย. 2553 พ.ศ.

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กระบวนการเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง : กรณีศึกษาปราชญ์เกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ผู้วิจัย

ฉัฐวรา แจ่มแจ้ง

ระดับการศึกษา

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

พ.ศ.

2553

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ดร.กำพล ดำรงวงศ์

247544

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตชีวประวัติและกระบวนการเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของปราชญ์เกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา กรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้คือ ปราชญ์เกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินที่มีชื่อเสียงและผลงานเป็นที่ยอมรับในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 คน จาก 3 จังหวัด ได้แก่ จะเข้ เปราน นครปฐม และราชบุรี โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ก่อนการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาทั้ง 3 คน ได้ประสบปัญหาด้านครอบครัว ด้านกิจกรรมการเกษตร ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพเป็นอย่างมาก

2. กระบวนการเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกรณีศึกษาทั้ง 3 คน ประกอบด้วย การรับรู้ ความตระหนักในปัญหา ความใส่ใจ การทดลองปฏิบัติ การนำไปปฏิบัติในชีวิตจริง และการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา กรณีศึกษาทั้ง 3 คน มีขั้นตอนการเรียนรู้แตกต่างกันเล็กน้อยขึ้นอยู่กับพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของแต่ละคนว่า จะเริ่มต้นที่ขั้นตอนใดก่อน กรณีศึกษาคนที่หนึ่งเริ่มต้นการรับรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการถูกส่งเข้ารับการอบรม แล้วเกิดความตระหนักในปัญหาการดำเนินชีวิต คนที่สองเริ่มจากความตระหนักที่จำเป็นต้องแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต แล้วจึงเริ่มรับรู้แนวทางต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหา จากนั้นกรณีศึกษาทั้ง 2 คน เริ่มสนใจและเอาใจใส่ที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ทดลองปฏิบัติ นำไปปฏิบัติในชีวิตจริง และแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาจนชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น กรณีศึกษาคนที่สามมีกระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างจาก 2 คนแรก คือ เริ่มจากการรับรู้ด้วยการเข้ารับการอบรม จึงเกิดความสนใจเอาใจใส่ที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม นำความรู้ที่ได้รับไปทดลองปฏิบัติ แล้วจึงเกิดความตระหนักถึงการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง จึงนำสิ่งที่เคยทดลองปฏิบัติไปใช้ในชีวิตจริง และได้แก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาสิ่งที่ปฏิบัตินั้นจนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

Abstract

Thesis Title	Learning Process for Living in Accordance with Sufficiency Economy Philosophy : A Case Study of Agricultural Intellectuals in the Land Reform Areas
The Researcher	Nutwara Chaemchaeng
Level of Study	Master of Education (Educational Technology and Communications)
Year	2010
Principal Thesis Advisor	Dr.Kampol Dumrongwong

247544

The purposes of this research were to study three agricultural intellectuals in the land reform areas, and to investigate their learning process for living in accordance with the sufficiency economy philosophy. The qualitative research methodology used was a case study. The study comprised of three agricultural intellectuals living in land reform areas in Chachoensao, Nakhon Pathom, and Ratchaburi province. The data were collected through document analysis, in depth-interview and observation. Content analysis was used to analyze the data.

The findings reveal that :

1. Before living in accordance with the sufficiency economy philosophy, the informants encountered severe difficulties in family, agricultural activities, social, economy, and health.
2. Their learning process for living in accordance with the sufficiency economy philosophy consisted of perception, awareness of the problems, attentiveness, real life practices, correction, improvement and development. They were slightly different in the learning process; based on their background. The first one engaged in the sufficiency economy philosophy by joining training courses and became aware of life problems. The second one realized in the necessity of solving life problems and learned how to solve them. They started paying more attention in order to learn and try to apply for practical uses in real life. The third one engaged in the sufficiency economy philosophy by joining training courses and applied his experiences to test on real operation. He realized the need for changes and performed the corrective actions and then improved and developed his practices until he was successful in living his life.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาของดร.กำพล คำรงค์วงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง ดร.บุญเรือง เนียมหอม และอาจารย์จันทนา เริ่มสินธุ์ ซึ่งคอยดูแลให้คำปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอน ตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ มูลนิธิ 100 ปี วิทยาลัยครูพระนคร และมูลนิธิการศึกษา 100 ปี การฝึกหัดครูไทย หลวงพ่อวัดปากน้ำ สถาบันราชภัฏพระนคร ที่สนับสนุนทุนวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรศักดิ์ โกสียพันธ์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นอย่างดี

และขอกราบขอบพระคุณ ครูอาจารย์ทุกท่านที่มอบความรู้คิดค้น ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน พี่ ๆ และน้อง ๆ ที่ให้กำลังใจเสมอมา และท้ายสุดขอขอบพระคุณ นายเลี่ยม บุตรจันทา นางวรรณ คำคม และนายจันทร เรืองเรรา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในส่วนของการจัดหาข้อมูลและสถานที่ในการศึกษาวิจัย

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณของบิดามารดาผู้ล่วงลับ ผู้มีพระคุณและบูรพาจารย์ที่ให้การศึกษอบรมสั่งสอนอันนำมาซึ่งความสำเร็จ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในครั้งนี้อย่างสูงไว้ ณ มหาวิทยาลัราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัอันทรงคุณค่าควรแก่การเทิดทูน

ณัฐวรา แจ่มแจ้ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามการวิจัย.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเรียนรู้.....	8
แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้.....	8
ความหมายของการเรียนรู้.....	9
แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้.....	10
การเรียนรู้อย่างเป็นระบบของมนุษย์.....	14
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้.....	17
กระบวนการเรียนรู้.....	18
ลักษณะกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์.....	19
การเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ.....	20

บทที่

หน้า

กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน.....	20
ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้.....	22
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	27
ความเป็นมาของคำนิยาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”.....	27
เศรษฐกิจพอเพียงนำมาประยุกต์ใช้กับภาคการเกษตร.....	29
การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.....	31
แนวคิดและประสบการณ์ความสำเร็จของปราชญ์เกษตร.....	32
กระบวนการของวิจัยเชิงกรณีศึกษา.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ขั้นเตรียมการวิจัย.....	52
ขั้นดำเนินการวิจัย.....	53
จริยธรรมในการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิ์.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
การตรวจสอบคุณภาพของงานวิจัย.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 อัตชีวประวัติของปราชญ์เกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน.....	59
กรณีศึกษาที่ 1 นายเลี่ยม บุตรจันทา (พ่อเลี่ยม).....	59
กรณีศึกษาที่ 2 นางวรรณ คำคม (แม่วรรณ).....	69
กรณีศึกษาที่ 3 นายจันทร์ เรืองเรรา (น้ำจันทร์).....	75
ตอนที่ 2 ด้านกระบวนการเรียนรู้เพื่อการค้าการดำเนินชีวิต	
ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	80
กรณีศึกษาที่ 1 นายเลี่ยม บุตรจันทา (พ่อเลี่ยม).....	80
กรณีศึกษาที่ 2 นางวรรณ คำคม (แม่วรรณ).....	91
กรณีศึกษาที่ 3 นายจันทร์ เรืองเรรา (น้ำจันทร์).....	98
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	104
อภิปรายผลการวิจัย.....	109

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะ.....	114
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แนวคำถาม.....	119
ภาคผนวก ข ภาพกรณีศึกษา.....	123
ประวัติผู้วิจัย.....	125

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตในพื้นที่ 1 ไร่โดยประมาณ.....	34

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ความเป็นมาของคำนิยาม “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”	27
4.1 แปลงที่ดินทำกิน.....	63